גרמניה

הם ראו כוכבים

„רכבת יוצאת באיטיות מן התחנה. על הדלתות מצויירים בגיר סמלי מגן־דויד וה־כתובת: ‚יהודים — לפולין'. הגיבור, רב־טוראי גרמני, המוצג לצופים רק בשמו הפרטי ואלטר, קופץ על הפסים ומנסה לעצור את הרכבת. לשוא. הרכבת נעלמת באפלה הבולעת את יושביה לעולמים...״

במלים אלה מתאר גרמניה החדשה, הבט־און הקומוניסטי בגרמניה המזרחית, את סיום הסרט כוכבים, שהעניק לגרמניה ה־מזרחית בחודש שעבר נצחון גדול, אם כי שקט. כי בעזרת סרט זה, הצליחה חברת־הסרטים המזרח־גרמנית דיקה להשיג בפעם הראשונה הכרה בינלאומית.

גרמניה המזרחית לא הוזמנה לפסטיבל בקאן — כי זכות ההשתתפות מוגבלת למדי־נות המוכרות על־ידי צרפת. אולם דיקה מצאה תחבולה. אף כי כוכבים הופק בקו־פרודוקציה גרמנית־בולגרית, הוא נרשם לפסי־טיבל פשוט כסרט בולגרי.

אמנם, הבמאי, הצלם ורוב השחקנים היו גרמנים, ביניהם הגיבור הצעיר, המשחק מול השחקנית הבולגרית סאשה קרוצ'ירסקי (21). אך המבקרים המערביים התלהבו. הסרט מתאר יהודיה צעירה, הנמצאת בדרכה ל־מחנה־ההשמדה באושוויץ. באמצע הזוועה קורה משהו אנושי: אהבה בין הצעירה לבין חייל גרמני טוב.

אולם בעיני השופטים מצא הנושא חן. לא הם (ולא עתוני ישראל) שמו לב, כי היצירה היתה גרמנית. כדי להפגין את אהדתם לגורל היהודים, העניקו פרס לסרט.

סרטים

המערומים שנרצחו

הערומים והמתים (אסתר, תל־אביב; ארצות־הברית) של נורמן מיילר, היא אחת היצירות הפציפיסטיות המרשימות ביותר של המאה, וללא ספק אחד הספרים הטובים ביותר שנכתבו אי־פעם על המלחמה. הספר, המתאר קרב של חטיבה אמריקאית באחד האיים של האוקיאנוס הדרומי, במלחמת העולם השניה, מנסה להביא את הקורא ל־כמה מסקנות, שהעיקריות שבהן היא חוסר־הטעם והתכלית שבמלחמה. בתארו את ה־הבדל שבנקודת ההשקפה על המלחמה מצד קציני־המטה מחד, וחיילי החזית מאידך, מבליט מיילר את הגיחוך שבגורמים הקובי־עים את גורל המלחמות.

13 שנה לא העיז איש מאנשי הוליבוד להתמודד עם יצירה ספרותית כבירה זו. כשהועלה לבסוף הסרט על הבד, בבימוי צולע ורשלני, בהשתתפות צוות מדרגה שניה, ובתיקונים בגוף העלילה, הנוטלים את כל עוקצו של הסרט ומשמעותה המ־יוחדת של יצירתו של מיילר, הוא נשאר סרט מלחמה שיגרתי.

שיני זהב כפורקן לאהבה. אלדו („אדם בקרב״) ריי, הוא סמל קרבי המגלם את טיפוס החייל המקצועי האמיתי — זה ההורג שבויים ללא נקיפת מצפון, אוסף את שיני הזהב מפיות ההרוגים, ורודה בפיקודיו. הוא מוצא במלחמה פורקן על האכזבה שנחל בחיי האהבה שלו עם נערה כפרית מטופשת — החשפנית ברברה נ־

הפיעה על הבד דקות מספר.
וביל את כיתתו למשימת פטרול
ה לגבי כל אחד מחייליו שאלת חיים,
לגבי המלחמה משמעותו פעוטה מאוד.
מוחדר באופן מלאכותי ערכו הסמלי
הפטרול. לעומת זאת מודגש בסרט
דחקא הקונפליקט בין הגנראל (רימונד
מאסי), לבין שלישו על השאלה מה עדיף
— משמעת מתוך פחד או מתוך הכרה.

גם כסרט מלחמה, ללא מגמות פציפיס־טיות, אין הערמים והמתים נמנה על הסובים בסוג סרטים זה.

יצר דיבור

עיר היצרים (תל־אביב; תל־אביב; אר־צות־הברית) היא אותה העיר המופיעה בכל מערבון הוליבודי, עם אותם היצרים המת־גלים בכל עיר שכזאת — היצר לשלוף אקדח בכל הזדמנות, לדהור על סוס ולחבק יפהפיה אדומת־שיער במסבאה עשנה.

הנרי פונדה ואנטוני קוין, הם שני חברי כנופיה הנבחרים להשליט סדר בעיירה פרו־עת־חוק, מנצלים את שלטונם לפרעון חש־בונות פרטיים. עד שמתיצב נגדם פושע ש־חזר למוטב (ריצ'ארד ויידמארק), ומחזיר את החוק והסדר לעיר. ביומו של הבמאי דימיטריק, השאיר יותר מדי שיחות וויכוחים בסרט שעקרו פעולה. מה שנותר הוא רק משחקו המצויין של הנרי פונדה.

תרריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בער־הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **הדין השקט** (צפון, תל־אביב) — חלקה הראשון של יצירתו האפית של מיכאיל שולוחוב, אודות המהפכה הרוסית, כפי שהיא משתקפת בקרב הקוזקים.

● **זה קרה לאור השמש** (מגדלור, תל־אביב) — סרט־מתח מרתק אודות רוצח־ילדות הנופל במלכודת החוק.

● **כפיה** (אמפיתיאטרון, חיפה) — שיחזור פרשת ליאופולד־לייב לפי ספרו של מאיר לוין, אורסון וולס.

● **החוק** (תל־אוד, ירושלים) — יחסי שולטים ונשלטים בעיירה איסלקית דרומית בסרט נפלא. אייב מונטאן, והלולובריג'ידה.

שחקנים ניקולס וריי ב„הערומים והמתים״
איפה הפציפיזם?

זה הוא זה!

תשבץ העולם הזה 1133

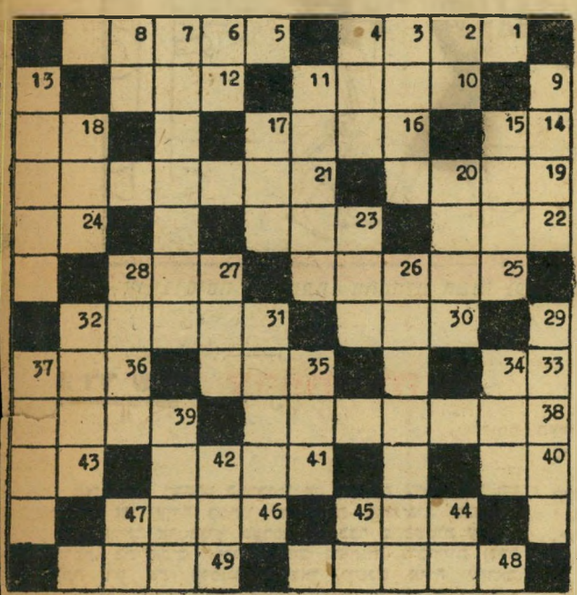

מאוזן: 1. פקיד במס־הכנסה; 5. היחידה הבסיסית של החברה; 10. הוא, בגימטריא. חטא; 12. חלק בשר; 14. דטר־גנט ישראלי; 16. קבלתה נובעת ממשמעת; 18. טומנים אותו; 19. תורה בעל־פה; 21. שמו הפרטי של מיליונר יש־ראלי פדרמן; 22. בן יעקב; 23. בן זוג לכלה; 24. ה־שר טולידאנו; 25. בית מלכותי; 27. פר. לשעבר; 30. סופר גרמני, נר־קיס וגולדמונד; 31. משמה את העין; 33. מושב המלך; 35. האשה מיריחו; 36. מלת תנאי; 38. בועה; 39. שם משפחתה של בריג'יט ברדו לפני גירושיה; 40. „... ריבון עולם ועלמיא״; 41. מנהל המחלקה המדינית של ההסתדרות; 43. פקודה; 44. עיסוק לאריסטוקראטים במערב; 46. התי"ו של תנ"ך; 48. טקסי; 49. כנגד העורף.

מאונך: 2. שרות מס הכנסה שפו־רק; 3. מטרה; 4. אריה צעיר; 6. יש טוחנת ויש חותכת; 7. אם המושבות; 8. בפי הסוס; 9. בראש ההנהלה; 11. סופאסלוט משתמש בכאלה; 13. יש של טנא ויש של תנובה; 15. שר־שרת חנויות נעליים; 17. סטאנדארד; 18. הדר; 20. מכשיר בישול; 23. אם כל חי; 26. תעלומה; 27. חום כבד; 28. בירה מרחבית; 29. כלי; 31. הלח"י היה כזאת; 32. מלחמתו של היטלר; 34. מלת תפילה; 35. מצה; 37. טירוף רצה; 39. נוטה לויתורים; 42. חזר, לאחרונה, מן החלל; 44. כמו 43, מאוזן; 45. מספיק; 47. מלת קריאה.